

tament de schaduwen, in het Nieuwe Testament geen tempel meer of offer. De beide Testamenten hangen samen met de verschillende wijzen, waarop God zich eerst vóór Christus' komst en toen na Zijn verschijning openbaarde ¹⁴⁰). Daarom valt de eenheid der Schrift in twee ondereenheden uiteen. Ook het Nieuwe Testament is een eenheid op zichzelf, omdat het gedragen wordt door één bedoeling, komt van één God, is ingegeven door één en denzelfden Geest, is geschonken aan één kerk. Aan die eene kerk wil het leeren het werk van Christus. En wat Paulus schrijft in verband met de eenheid der gemeente, geldt ook van de eenheid van het Nieuwe Testament. Een lichaam is het, en een Geest, gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot een hoop uwer beroeping; een Heere, een geloof, een doop, een God en Vader van allen, Die daar is boven allen, en door allen en in allen ¹⁴¹). De eenheid ligt in het eene optreden van Christus, Wiens werk door den eenen Geest alle volken ten zegen wordt.

Nu zult ge opmerken, dat ik u hier allerlei bekende klanken deed hooren. Immers veel, van het zoo juist gegevene, trof ons reeds in het historisch deel. Het zijn ten deele de beweegredenen, die juist de kerkvaders dreven om tot de eenheid van het Nieuwe Testament te komen. Zoo steunt het een het ander, of wilt ge het anders, we krijgen hier de proef op een som. God bedoelde één Nieuwe Testament te geven, moest — het zij met eerbied gezegd, — als Hij een Nieuwe Testament gaf, dat één doen zijn. Toch liet Hij de afzonderlijke boeken onder zeer verschillende omstandigheden ontstaan. Maar het is dan ook ontwijfelbaar zeker van Hem gekomen, dat de *patres* allengs gingen gevoelen, dat die boeken bijeen behooren. Want ze drongen door tot de kern der zaak: één Heer en één Geest. Doch dan kan ook niemand ontkennen, dat ook het werk der verzameling, blijkbaar een werk Gods is. God deed de schrijvers schrijven en legde daarin één plan, maar zorgde ook zelf, dat de geschreven boeken tot één bundel werden saamgevoegd ¹⁴²). Trouwens het werk Gods zou niet volledig, niet Goddelijk geweest zijn, als Hij zelf niet de verzameling had bewerkt.

Na dit betoog heb ik U ook het recht van mijn titel verklaard. Hoewel ik veel gesproken heb over het Nieuwe Testament en dat zoowel bij het volgen van den loop der geschiedenis, als bij het nagaan van den inhoud telkens weer voorwerp was van onderzoek, mocht ik toch niet spreken over de eenheid van het Nieuwe Testament. Dan werd te kort gedaan aan het karakter der eenheid, die juist daarin is gelegen, dat één God in één Middelaar en door één Geest zich openbaart en die openbaring deed opteekenen in het Nieuwe Testament, en om dat beginsel der eenheid aan te duiden,